

Byla C-229/24 [Brännelius]ⁱ

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 26 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Högsta domstolen (Švedija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 21 d.

Kasatoriai:

TK

OP

Kita kasacinio proceso šalis:

Riksåklagaren

<...>

ŠALYS

Kasatoriai

1. TK

<...>

2. OP

<...>

Kita kasacinio proceso šalis

Riksåklagaren (generalinis prokuroras, Švedija)

ⁱ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

<...>

DALYKAS

Prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija

<...>

PRAŠYMAS PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ

Bylos aplinkybės

1. 2018 m. pavasarį savivaldybės bendrovė *Umeå kommunföretag AB*, kurios akcijų paketą, pagal įstatymus leidžiantį daryti lemiamą įtaką, valdo Umeo savivaldybė, vykdė elektrinių autobusų ir įkrovimo stotelių viešojo pirkimo procedūrą. Pasiūlymus pateikė dvi bendrovės. Viena iš jų buvo biržinė bendrovė *Hybricon Bus Systems AB*. Dar trys bendrovės išreiškė susidomėjimą konkursu, bet neatitiko pasiūlymui pateikti keliamų reikalavimų.
2. 2018 m. gegužės 14 d. savivaldybės bendrovė priėmė sprendimą sutartį sudaryti ne su *Hybricon*, o su kita konkurso dalyve. Tą pačią dieną 14.34 val. išsiųstame elektroniniame laiške savivaldybės bendrovė informavo visas penkias bendroves apie viešojo pirkimo procedūros rezultatus.
3. Bendrovėje *Hybricon* elektroninį laišką gavo administracijos direktorius, kuris iš esmės buvo atsakingas už ryšius su savivaldybės bendrove dėl nagrinėjamos viešojo pirkimo procedūros. Netrukus po to administracijos direktorius nusiuntė OP pranešimą, ragindamas jį parduoti turimas *Hybricon* akcijas. OP perdavė šią informaciją TK, kuris taip pat turėjo bendrovės akcijų.
4. 14.37 val. TK pateikė pavedimą parduoti 73 000 *Hybricon* akcijų. Po kelių minučių, 14.40 val., OP pardavė 31 000 bendrovės akcijų.
5. *Hybricon* 15.22 val. paskelbė pranešimą spaudai, kuriame nurodė, kad nelaimėjo konkurso. Paskui *Hybricon* akcijų kaina labai nukrito. Dėl spėtų anksčiau parduoti bendrovės akcijų OP ir TK sumažino savo nuostolius.

Procesas *tingsrätten* (pirmosios instancijos teismas, Švedija)

6. OP ir TK, be kita ko, buvo kaltinami padarę nusikalstamą veiką – vykdę prekybą vertybiniais popieriais pasinaudodami viešai neatskleista informacija, kiek tai susiję su aptariamų akcijų pardavimu.
7. *Tingsrätten* skyrė OP ir TK laisvės atėmimo bausmę, bausmės vykdymą atidedant, ir viešųjų darbų už nusikaltimą – prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija. Jeigu būtų parinkta taikyti laisvės atėmimo bausmę, ji būtų buvusi keturių mėnesių trukmės. Kaip kompensacija už nusikalstama veika padarytą žalą buvo konfiskuota 51 508 SEK vertės OP turto ir 146 536 SEK vertės TK turto.

8. *Tingsrätten* nurodo, kad pranešimas apie tai, jog *Hybricon* nelaimėjo konkurso, buvo konkretaus pobūdžio informacija, tiesiogiai susijusi su *Hybricon* ir turėjusi poveikį akcijų kainai. Be to, šios informacijos negalima laikyti viešai atskleista prieš *Hybricon* paskelbiant pranešimą spaudai.

Procesas *hovrätten* (Apeliacinis teismas, Švedija)

9. *Hovrätten* pakeitė *tingsrätten* nuosprendį tik tiek, kad OP ir TK buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, atidedant jos vykdymą, kartu su už 150 dienų mokėtina bauda.

Procesas *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas, Švedija)

10. OP ir TK kreipėsi į *Högsta domstolen* su prašymu išteisinti juos dėl prekybos vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija. Jie, be kita ko, tvirtina, kad informacija nustojo būti viešai neatskleista išsiuntus sprendimą dėl sutarties skyrimo, tapusį viešuoju dokumentu, kuriam netaikomas konfidencialumo reikalavimas.

11. *Riksåklagaren* prieštarauja *hovrätten* nuosprendžio keitimui. *Riksåklagaren* nurodo, kad sprendimas dėl sutarties skyrimo tapo viešuoju dokumentu, kai buvo išsiųstas, tačiau teigia, kad šiam sprendimui vis dar galėjo būti taikomi konfidencialumo reikalavimai. *Riksåklagaren* tvirtina, kad sprendimas bet kuriuo atveju buvo viešai neatskleista informacija tol, kol *Hybricon* paskelbė savo pranešimą spaudai.

12. *Högsta domstolen* leido pateikti kasacinį skundą, remdamasis *hovrätten* nustatytais faktinėmis aplinkybėmis.

13. Pagrindinis šioje byloje kylantis klausimas: nuo kada turi būti laikoma, kad sprendime dėl sutarties skyrimo pateikta informacija, susijusi su viešojo pirkimo procedūra, yra viešai atskleista, taigi nebėra viešai neatskleista informacija.

Teisės nuostatos

Prekyba vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija

14. Pagal *Lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden* (Įstatymas dėl bausmių už piktnaudžiavimą vertybinių popierių rinka) asmuo, kuris žino viešai neatskleistą informaciją ir kuris pats ar kito asmens naudai įsigyja arba perleidžia su informacija susijusias finansines priemones prekiaudamas vertybinių popierių rinkoje, traukiamas atsakomybėn už prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija (žr. 2 skyriaus 1 straipsnio pirmos pastraipos 1 punktą). Skiriama laisvės atėmimo bausmė iki dvejų metų. Jeigu nusikalstama veika sunki, skiriama bausmė už sunkia pripažintą prekybą vertybiniais popieriais pasinaudojant viešai neatskleista informacija – laisvės atėmimas nuo šešių mėnesių iki šešerių metų. Jeigu veika

yra mažareikšmė, atsakomybė netaikoma. Baudžiamoji atsakomybė taikoma tik tuo atveju, jeigu veika padaryta tyčia.

15. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/57/ES dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka ([Piktnaudžiavimo] rinka direktyva) į Švedijos teisę perkelta *lagen om straff för marknadsmisbruk* (Įstatymas dėl bausmių už piktnaudžiavimą vertybinių popierių rinka). Pagal tos direktyvos 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi imtis būtinų priemonių siekdamas užtikrinti, kad prekyba vertybiniais popieriais naudojantis viešai neatskleista informacija tam tikrais konkrečiais atvejais būtų laikoma baudžiamuoju nusižengimu bent rimtų nusižengimų atvejais ir kai jie padaryti tyčia.

16. Pagal Įstatymo dėl bausmių už piktnaudžiavimą vertybinių popierių rinka 1 skyriaus 4 straipsnį viešai neatskleista informacija – tai informacija, kaip apibrėžta 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) 7 straipsnyje. Atitinkama nuoroda į reglamente pateiktą apibrėžtį pateikta Piktnaudžiavimo rinka direktyvos 2 straipsnio 4 dalyje.

17. Piktnaudžiavimo rinka reglamento 7 straipsnio 1 dalies a punkte viešai neatskleista informacija apibrėžta kaip konkretaus pobūdžio informacija, kuri nėra atskleista viešai, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su vienu ar daugiau emitentų arba viena ar daugiau finansinių priemonių ir kuri, ją atskleidus viešai, galėtų turėti didelį poveikį tų finansinių priemonių kainoms ar su jomis susijusių išvestinių finansinių priemonių kainai.

Viešai neatskleistos informacijos atskleidimas

18. Pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamentą emitentas turi nedelsdamas informuoti visuomenę apie viešai neatskleistą informaciją, tiesiogiai susijusią su tuo emitentu (17 straipsnis). Emitentas turi užtikrinti, kad viešai neatskleista informacija būtų paskelbta taip, kad visuomenė galėtų greitai ją gauti ir visiškai, teisingai ir laiku įvertinti ir, kai taikoma, konkrečiai nurodytu būdu.

19. Jeigu emitentas atskleidžia informaciją tokiu būdu, kuris atitinka Piktnaudžiavimo rinka reglamento 17 straipsnyje nustatytas sąlygas, laikoma, kad tokia informacija buvo atskleista, kaip tai suprantama pagal to reglamento 7 straipsnį.

Informacija apie viešųjų pirkimų procedūros rezultatus

20. Viešojo pirkimo procedūrą vykdanči organizacija turi nedelsdama informuoti kandidatus ir konkurso dalyvius apie sprendimus dėl sutarties skyrimo arba preliminariųjų sutarčių sudarymo (žr. *lagen (2016:1145) om offentlig upphandling* (Viešųjų pirkimų įstatymas) 12 skyriaus 12 straipsnio pirmą pastraipą). Perkančioji organizacija turi pateikti informaciją apie sutarties skyrimo procedūros rezultatus paskelbdama pranešimą ne vėliau kaip per 30 dienų

nuo sutarties sudarymo (žr. 19 skyriaus 7 straipsnio pirmą pastraipą). Iki šios datos informuoti visuomenės neprivaloma.

21. Vis dėlto sprendimas dėl sutarties skyrimo gali būti viešasis dokumentas, kuris turi būti atskleistas pateikus prašymą.

Viešųjų dokumentų atskleidimas

22. Pagrindinės dokumentų atskleidimą reglamentuojančios nuostatos pateiktos *tryckfrihetsförordningen* (Spaudos laisvės įstatymas) 2 skyriuje. Šiame skyriuje nustatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę susipažinti su viešaisiais dokumentais, tačiau ši teisė gali būti apribota įstatymu esant tam tikroms sąlygoms. Dokumentas yra viešas, jeigu jį turi valdžios institucija ir laikoma, kad institucija jį gavo arba parengė. Laikoma, kad valdžios institucija parengė dokumentą, be kita ko, kai jis išsiunčiamas (žr. 2 skyriaus 1, 2, 4 ir 10 straipsnius).

23. Viešojo dokumento prašančiam asmeniui nedelsiant arba kuo greičiau turi būti suteikta galimybė susipažinti su dokumentu vietoje. Gavusi prašymą, valdžios institucija taip pat privalo (prireikus – už mokesčių) pateikti dokumento išrašą arba kopiją. Valdžios institucija turi skubiai išnagrinėti tokį prašymą (žr. 2 skyriaus 15 ir 16 straipsnius).

24. Išsamios nuostatos, reglamentuojančios oficialias viešųjų dokumentų atskleidimo procedūras ir teisės susipažinti su jais apribojimus, pateiktos *offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* (Įstatymas dėl galimybės visuomenei susipažinti su informacija ir konfidencialumo). Pagal 6 skyriaus 4 straipsnį valdžios institucija asmens prašymu privalo pateikti jos turimame viešajame dokumente esančią informaciją, išskyrus atvejus, kai ši informacija yra konfidenciali arba tai trukdytų tinkamam darbo procesui.

25. Teisė susipažinti su viešaisiais dokumentais taip pat taikoma, be kita ko, kiek tai susiję su ribotos atsakomybės bendrovėms, kurioms savivaldybės pagal įstatymus daro lemiamą įtaką. Taikant Įstatymą dėl galimybės visuomenei susipažinti su informacija ir konfidencialumo, tokios įmonės turi būti vertinamos taip pat kaip ir valdžios institucijos (žr. 2 skyriaus 3 straipsnį).

26. Vykstant viešojo pirkimo procedūrai, informacija apie, be kita ko, pasiūlymus jokių būdu negali būti atskleista kitiems asmenims, išskyrus konkurso dalyvius, kol nebus viešai paskelbti visi pasiūlymai arba kol nebus priimtas sprendimas dėl tiekėjo ir pasiūlymo, arba kol nėra užbaigta procedūra (žr. Įstatymo dėl galimybės visuomenei susipažinti su informacija ir konfidencialumo 19 skyriaus 3 straipsnio antrą pastraipą). Net ir po to su pasiūlymu susijusi informacija gali būti laikoma konfidencialia (žr., be kita ko, 31 skyriaus 16 straipsnį).

27. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, asmuo visų pirma turi teisę susipažinti su valdžios institucijos arba savivaldybės bendrovės, kuri turi būti prilyginta valdžios institucijai, priimtu sprendimu dėl sutarties skyrimo. Laikotarpis, per kurį asmuo

gali būti praktiškai informuotas apie sprendimą arba jo turinį, gali skirtis, nelygu valdžios institucijos darbo organizavimas ir kitos aplinkybės.

Prejudicinio sprendimo būtinybė

28. *Tingsrätten* ir *hovrätten* konstatavo, kad savivaldybės bendrovės suinteresuotosioms bendrovėms nusiųsta sprendime dėl sutarties skyrimo pateikta informacija buvo viešai neatskleista informacija iki to momento, kai *Hybricon* paskelbė pranešimą spaudai. Taigi šie teismai nusprendė, jog tai, kad savivaldybės bendrovė išsiuntė sprendimą dėl sutarties skyrimo, nereiškia, jog informacija buvo viešai atskleista taip, kad ji nebebuvo laikoma viešai neatskleista informacija pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamentą.

29. Pagrindinis klausimas, kurį turi išspręsti *Högsta domstolen* – nuo kada sprendime dėl sutarties skyrimo pateikta informacija dėl viešojo pirkimo procedūros turi būti laikoma viešai atskleista, taigi – ne viešai neatskleista informacija. Vadinasi, šioje byloje keliami reglamento 7 straipsnio 1 dalies a punkte vartojamos sąvokos „nėra atskleista viešai“ aiškinimo klausimai.

30. Iš reglamento 7 straipsnio 1 dalies a punkto neišplaukia, kad visa informacija, kuri nebuvo viešai atskleista taip, kaip nurodyta 17 straipsnyje, turi būti laikoma viešai neatskleista. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (toliau – ESMA) nurodo, kad viešai neatskleista informacija gali būti atskleista kitu būdu nei pagal 17 straipsnį, įskaitant priemones, kurių ėmėsi trečiosios šalys (Klausimai ir atsakymai dėl Piktnaudžiavimo rinka reglamento, 17 redakcija, paskutinį kartą atnaujinta 2022 m. lapkričio 25 d., A5.10).

31. Vis dėlto iš reglamento aiškiai nematyti, kad informacija gali būti viešai atskleista ją taip „faktiškai“ viešai atskleidžiant, ir, beje, tai nėra patvirtinta jokiam Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendime. Nėra jokių kitų gairių dėl reikalavimų, kurie turėtų būti taikomi tokiais atvejais tam, kad informacija nebebūtų laikoma viešai neatskleista informacija.

32. Taigi neaišku arba nėra patikslinta, kaip šiuo atžvilgiu turi būti aiškinamas Piktnaudžiavimo rinka reglamentas. Vadinasi, būtina kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

33. *Högsta domstolen* prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismą priimti prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų:

1. Ar tam, kad būtų laikoma, jog informacija yra viešai atskleista, kaip tai suprantama pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamento 7 straipsnio 1 dalies a punktą, ji turi būti viešai atskleista to reglamento 17 straipsnyje nurodytu būdu?

2. Jeigu informaciją galima viešai atskleisti kitu būdu, į kokias aplinkybes reikėtų atsižvelgti nustatant, ar informacija turi būti laikoma viešai atskleista, kaip tai suprantama pagal 7 straipsnio 1 dalies a punktą?

DARBINIS VERTINIMAS